

Iktatószám	Budapestre vonatkozó újságcikkek			Oszályozás
				Tárgy 361.1
	Szerző	Hely		
	Cím <i>Az inség.</i>	Idő <i>"1901"</i>		
Forrás: <i>Budapesti hírlap</i>	Személy			Helyszám
Bp. (Hely)	1901 1/19. (Idő)	(Köt. v. füz.)		

Az inség.

Budapest, febr. 18.

Szeretem és részvétellel kísérem a fővárosi inségeseket, mikor az ingyen kenyéret visszautasítják. Munkabíró ember könyöradományt ne fogadjon el. Munkabíró embernek nem kenyér kell, nem egy falat, két falat kenyér, hanem egzisztencia. Ezt pedig követelje hangosan. Minél hangosabban. Isten, emberi lélek és becsület szerint joga van hozzá.

Az enyém-tied törvénye, vagy hogy tanári kifejezés szerint szóljak, a *jogállam* akkor kezdődött, mikor az erősebbek lemondtak a ragadozó állatok szabadságáról. A farkas, a hiéna és a párduc szabadságáról lemondtak, a szabadságnak egy általánosabb, finomabb, emberibb és intézményes alakulásáért: a jogért. A szabad rablás nagyobb, de kétes hasznáról lemondtak egy általános és közös, egy jogrend szerinti életmódot, mely mindenki megélhetését biztosítja. Mindenkiét. Még a gyöngékét, a tehetetlenekét is. Az erős és munkát kereső kenyérének hiányoznia annál kevésbé szabad. Ha ennek a jogrend szerinti életmódnak és az erre alapított társadalmi elhelyezkedésnek kifejlődésébe valahol hiba csuszott be, ezt a

hibát meg kell korrigálni. Ha társadalmunk úgy épült volna föl, hogy a munkás, a dolgozni akaró sem tudna benne egzisztenciát találni, akkor a szociálistáknak igazuk van. A henyélő bőség és a munkás nyomor ellentétes látványait nem sokáig bírja ki emberi lélek és emberi szem. Sem rendőr, sem katona, sem vallás ebben az esetben meg nem akadályozhatja az erőszakos kitörést. A vallás sem, az isteni kinyilatkoztatás sem, mert lélektani igazságok megdöntése emberileg épp oly képtelenség, mint a matematikai igazságoké.

Minden kórság elváltozásokat idéző elő az élő szervezetben. A társadalmi kórság lassan, alig észrevehetően, de megváltoztatja mindenképp gondolkozását. A mint a kór terjed, nemcsak a közfelfogás lesz más, de minden egyes ember érzülete külön-külön is változáson megy át. Egyik ijedtebb, másik bátrabb lesz. Idegesség váltja föl a nyugalmat. Lázas hirtelenség lép a higgadt mérlegelés helyére.

Néhány hét előtt megdöbbenem saját magamtól. Becsületesnek tartom egész lényemet. Mégis ellenállhatatlan lelki kényszerülés sodort az orgazdaság felé. Napszállat után egy negyvenesnek látszó férfi jelent meg az előszobám-

ban. Könyörgő hangon unszolta cselédemet, hogy vegyünk meg tőle egy csomag tiroli almát. Három forintért, majd olcsóbbért kínálta. Mire én az előszobába kiléptem, már hatosokról beszélt. Az alma szép papircsomagban volt. Külföldi termék. Az ember arca vérpiros volt a hidegtől. Szeme alatt könnycsepp rezgett, a hidegtől. Ajka szederjes volt. Foga a meleg előszobában vacogott. „Istenem, cikázott a gondolatom, ez a nyomorult lopta az almát. Éhezik és fázik. Talán családja van, rongyos gyermekei vannak. Bizonyosan éheznek és fázhatnak azok is. Ha tovább kell árulnia az almáját, lehet, hogy rajtaveszt.” Máskor rendőrt hívtam volna. Most ezzel az emberrel veleéreztem. Nem a tolvajt láttam benne, hanem az embert. Teljes árban, három forintért vettem meg tőle a tíz kiló tiroli almát. Utána néztem, a mint szaladt le a lépcsőn. Sietve fordult el az utcán. Valahol, bizonyosan, nehéz szívvel várták.

Igen, a köznyomor ereje mérhetetlen. Megejti az emberek szívét, lelkét. Saját magamon figyeltem meg. Nemcsak a szenvedők ezreit, hanem a szenvedést meglátók millióit is magával ragadja. Számot kell vetni ezzel lélektani jelenséggel.

Szerző

Cím

Hely

éheznek. Munkát kerülve éhezni, nem nyomor, hanem erkölcstelenség. Nem részvétet, hanem megvetést érdemel.

Van-e inség, nincs-e inség, ki tudná azt ebben a pillanatban megmondani? Különösen azt, hogy inség van-e Budapesten? A tünetető körmenet nem bizonyíték. Az ablakbeverések inkább gyermekes, izgága emberek csinytevésai, mintsem komoly jelenségek. Az kétségtelen, hogy a hosszantartó hideg idővel a nyomor és a nélkülözés sok szegény ember lakásába beköltözött.

Szörnyű jelenség az, hogy a mihez csak egészség és szorgalom kell, az anyaghordás, talicskázás, épület- és raktármunka sem nyujtanak kenyeret. Legalább nem eleget. Sem a fővárosban, sem a vidéken. Pedig csakis az ilyen munkálatok, melyeknél mindenki alkalmazást találhat, mutatják meg azt, hogy ki az inséges. Csakis az ilyen munkálatok nyujtanak a szegények nagy tömegének biztos kenyeret és foglalkozást.

Olvasom, hogy a menyezetkárpitosok, az acélfurók és a pincérek munka híján vannak. Ezek szakmunkások, magyarul: mesterlegények. Az ő inségük teszi nehezzé, bonyolulttá a helyzet megítélését és a segítő eszközök megválasztását. Mert a mesterlegénynek nem csupán munka kell, hanem mestersége folytatásának lehetősége. Itt fönnakad a segítés módszere. Mit csináljunk a pincérekkel, ha üresek a vendéglők? Nem is vinne jóra, ha azzal vesződnek az állam vagy a társadalom, hogy mesterséges uton, erőltetve nyujtson szakma szerinti munkát. Minden utcaseprő és kubikos pincérnek állana be, ha erre az utra tévednénk.

Az ilyen munka hiánya, a vasut- és gátépitések szünetelése okozza a vidéki nyomort. Ez kerget sok szegény embert szerencsét próbálni Amerikába, sok kenyeretlen embert Budapestre.

Hanem igenis olyan munkát, a melyhez mindenki ért, a mely nem mesterség vagy legalább nem afféle, hogy előtanulmányt igényel, ilyen munkát s ilyen munka után megélhetést tartozik nyujtani az állam mindenkinek. A ki ilyen munkára nem vállalkozik, az hiába orditja nekem, hogy

Nem szegény-menedékház, nem könyöradomány, nem ingyenkenyér kell ide. Hiszen a helyzetet csak súlyosbitjuk, ha ilyen aprólékos mézcsöpögtetéssel a távol vidék szegény lakosságát is ide csődítjük.

Tessék a gazdagoknak, az adófizetőknek, a népképviselőnek úgy intézni az állam sorját, hogy egy százaléka az évi bevételeknek egyenesen munkabérre fordittassék. Őt milliót évenként csatornázásra! Csatornázásra, melynek a nyomán kerti művelés és jólét fakad! Foglalkozást nyujtanának ezzel százezer szegénynek. Fölgazdagnak az országot és a földmívelést.

Az, hogy a véletlen ezt a befektetést a síkföldre utalja, oda, a hol magyarul beszélnek és éreznek, nem lehet akadálya annak, hogy az áldozatot meg ne hozzuk.